

Jumalateenistus Nõos P, 14.08.22 kell 11.00, 9. pühapäev *post Trinitatis*, Hans Wühneri päev

Lektsioonid: Õp 3:3–8; Lk 16:1–9

Jutlus: 1Pt 4:7–11

Laulud: 288 (1–3); 303 (1–4, 5); 368 (1–3); 449A (1–3)

Aga kõigi asjade lõpp on lähedal. Olge siis arukad ja kained palveteks. Üle kõige olgu püsiv teie omavaheline armastus, sest „armastus katab kinni pattude hulga”. Olge üksteise vastu külalislahked ilma nurisemata! Teenigu igati teisi selle andega, mille ta on saanud, nagu Jumala mitmesuguse armu head majapidajad. Kui keegi räägib, siis ta rääkigu nagu Jumala sõnul, kui keegi teenib, siis teenigu nagu selle jõuga, mille Jumal annab, nõnda et Jumal saaks kõigiti austust Jeesuse Kristuse kaudu, kelle päralt on kirkus ja võimus igavesest ajast igavesti! Aamen.

Kui loeme 1Pt algusest, siis saame teada, et see on adresseeritud „hajali elavatele majalistele, kes on valitud Jumala Isa etteteadmise järgi, Vaimu pühitsemise läbi Jeesusele Kristusele kuuletumiseks ja tema verrega piserdamiseks...” (1Pt 1:1) ehk võõra rahva hulgas elavaile kristlastele.

1Pt 4 ja sh meie tänane kirjakoht viitavad sellele, et elu seal võõra rahva hulgas polnud kerge ja seda enam manitseb apostel jääma kindlaks oma usus ja Jumala tahtmise taotluses.

Peetrus ütleb: „Aga kõigi asjade lõpp on lähedal.“ Selle all peetakse silmas ikkagi veendumust, et varsti lõpeb kogu maine eksistents ja Issand tuleb seda ajastut lõpetama.

Siit näeme, kui erinev on meie kaasaja ja algkoguduse mõtteviis. Meie ju ei mõtle sellele, et selle maailma ajastu on kohe-kohe lõppemas ja meie peame niikaua usus vastu pidama. Ei, esiteks on meil suur õnnistus elada mitte võõrsil, vaid oma kodumaal, rahvus- ja usukaaslaste keskel. Me võime oma usku ja koguduseelu häirimatult praktiseerida. Ja üldiselt on kristlaskond ju leppinud mõttega, et selle ajani, mil Kristus tagasi tuleb, läheb veel palju inimpõlvesid ja meie läheme oma haudadesse seda nägemata.

Ent just Piibel ja apostlite manitsused algkoguduse ajast teevad ka tänapäeva kristlaskonnast selle, kes nad on: olgugi, et algkogudusele omaseid muresid pole, tuleb pidevalt arvestada sellega, et Issand võib tagasi tulla ja selle ajastu aeg lõpeb järsult. On ju 1Ts 5:2 kirjutatud, et „Issanda päev tuleb just nii nagu varas öösel“.

See võib mõnele psühholoogile tunduda pideva stressiallikana, mis inimese elu halvab. Kuid selline Issanda päeva tulekuga arvestamine on ju hoopis midagi muud kui oma surma peale mõtlemine, mis võib tõepoolest inimese elu halvata. Issanda päev on ju tegelikult rõõmus ootus, sest parem ajastu on veel ees. Iseasi on küll see, et tuleb selleks Issanda tulekuks ja paremaks ajastuks valmis olla.

Ja nõuandeid selliseks valmisolekuks apostel meie kirjakohtas jagabki.

Ta ütleb: „Olge siis arukad ja kained palveteks.“ Kuidas seda võtta? Kas pole palvetamise puhul levinud kujutus, et inimene läheb palvetades nagu endast ära ja unustab kõik, mis ümber? Jah, aga kui see nii on, siis pole palvetamine küll see, mida apostel siin Issanda Vaimu kandes soovitab.

Kui oleksime endast ära ja kõneleksime palvetades võõraid keeli, siis kuidas saaksime eestpalveid teha, jätta meelde inimesi ja olukordi, kelle eest tuleb palvetada? Valida asjade ja olukordade vahel, mille eest palvetada ja mille eest mitte? Apostel Paulus ütleb 1Kr 14:15: „Ma tahan palvetada vaimus, aga tahan palvetada ka mõistusega, tahan laulda vaimus, aga tahan laulda ka mõistusega.“

Edasi tsiteerib Peetrus arvatavasti Õp 10:12: „Vihkamine õhutab riidu, aga armastus katab kinni kõik üleastumised.“ Seda mõtet võiks mõista kahte moodi: inimesest väljapoole ja inimesse sisse.

Väljapoole selles mõttes, et kui sattume kellegagi tülli, kas siis meie endi või teise poole tõttu, saab selle tüli lahendus tulla ainult armastusest. Jumal kingib ühele tülitsevale poolele oma armastuse ja see justkui katab tüli kinni. Teine pool, kes parasjagu seda Jumala armastust ei koge, näeb järsku, et tema vastane on valmis naeratades leppima ja ka tema süda sulab. Küllap olete selliseid hetki oma elus kogenud küll ja küll!

Kuid armastuse üleastumisi või patte kinni katvat jõudu võib kogeda ka inimene ise. Kui ta saab üle oma pahameelest või solvumisest ning püüab palve toel siiski olukorda rahumeelselt lahendada, siis katab Jumala armastus tema sees oleva kurbuse ja kurjuse kinni niimoodi, et seda enam ei tunnegi.

Inimene saab seega armastuse läbi oma patust lahti.

Muidugi, nii sise- kui välispidisel puhul saab armastus ikkagi alguse Jumalalt ja see, et inimesed üksteisega kogu aeg ei tülitse on iseenesest suur Jumala arm!

Apostel jätkab: „Olge üksteise vastu külalislahked ilma nurisemata!“ Idamaades oli ja on külalislahkuseks omad väljakujunenud reeglid ja traditsioonid, ka Piiblis kõneldakse neist ju sageli. Kas mõtleme siis teekäijale jalgade pesemiseks vee pakkumist või nälgijale oma toidu jagamist.

Meie kultuuris selliseid külalislahkuse reegleid pole ja määravaks osutub kodune kasvatus või südame suurus. Igal juhul aga ei tohiks külalislahkus käia koos nurinaga: püüda olla külalislahke, kuid ise mõtled: „On mul seda siis tarvis! Mida varem ma sellest koormast lahti saan, seda parem!“ Hb 13:2 on aga öeldud: „Ärge unustage külalislahkust, sest selle läbi on mõned ise seda aimamata võtnud külalistena vastu ingliseid.“ Viide on siin muidugi sellistele VT lugudele nagu juhtus 1Ms 18 Aabrahamiga, kes võttis vastu kolm meest, kes osutusid ingliteks. Aabraham täitis oma esivanemate käsku ja püüdis olla külalislahke. Kuid võib-olla nägi Jumal tema südames ka rõõmu sellest külaliste võõrustamisest ja vähem nurinat?

Edasi kõneleb apostel teenimisest: „Teenigu igaüks teisi selle andega, mille ta on saanud, nagu Jumala mitmesuguse armu head majapidajad.“ Piibliteadlased arvavad, et siin taustal on Kristuse koguduses olevad ametid, nii nagu neist kõneleb apostel Paulus 1Kr 12–14: apostlid, prohvetid, õpetajad, imetegude tegijad, tervendajad, abistajad, juhid, keeltega rääkijad jne.

Mina laiendaksin seda loetelu nende annetega, mida inimesed on saanud rakendada koguduses läbi ajaloo ja erinevate ühiskonnakordade: kooliõpetajaand, muusikaand, poliitikuand, majanduslik ja põllumajanduslik and, teadlaseand ning paljud teised annid, mida Jumal inimestele kinkinud on ja millega nad saavad üksteist teenida. Eks minu jutu taustal ole ka luterlik arusaam igapäevatööst kui omalaadsest Jumala teenimise viisist.

Täna tähistame XII korda Hans Wühneri päeva. Olen täiesti kindel, et ka seda tublit Mulgimaa meest võib pidada Jumala armu heaks majapidajaks. Mitte ainult seetõttu, et Hans Wühner oli tubli kooliõpetaja, kelle käe alt on Tarvastu kihelkonnakoolist sirgunud suur hulk kuulsaid eestlasi. Mitte ainult seetõttu, et Wühner rajas Tarvastus esimese eesti laenuraamatukogu. Mitte ainult seetõttu, et Wühneri muusikaline tegevus Eesti üldlaulupidude algusjärgus oli erakordne. Mitte ainult seetõttu, et Wühneri poliitiline aatelisus ja aktiivsus viis Eesti Aleksandrikooli liikumiseni ja mitmete seltside rajamiseni. Mitte ainult seetõttu, et Wühner oli silmapaistev põllumees, mitte ainult praktikas, vaid ka teoorias. Mitte ainult seetõttu, et Wühner püüdis anda oma lastele parima võimaliku hariduse. Mitte ainult seetõttu, et Wühner pühendas oma elust viimased aastakümned Nõo kiriku ja koguduse edendamisele.

Vaid seda kõike seetõttu, et Wühner pühendas kõik oma anded ja tegevuse Jumalale: tegutsedes oma kaasmaalaste ja ligimeste heaks mõtles ta kindlasti Kristuse kaksikkäsule: armasta oma Jumalat üle kõige ja ligimest nagu iseennast.

Me näeme Wühneri tegutsemismotiivi tema kahe kirikuõpetajast poja Theodori ja Richardi elu ja tegevuse kaudu: olid ju need tema kujundatud isiksused. Theodor töötas 34 aastat Karula koguduse õpetajana ja püüdis oma kihelkonna rahvale kuulutada ustavalt kõige puhtamat Jumala sõna. Richardki, kes töötas Valga koguduse õpetajana 20 aastat, ei jätnud oma kogudust maha ka surmaohus ning leidis endas usku, lootust ja armastust, et surra märtrina enamlaste käe läbi.

Ning Richardi kaks last, Eva ja Johannes läksid õppima misjonikooli ning täitsid truult oma missiooni: üks neist kuulutas Jumala sõna Egiptuses, teine Valga baptistikoguduses.

Ja apostel võtab meie kirjakohta kokku omamoodi ülistuslauluga Jumalale: „Kui keegi räägib, siis ta rääkigu nagu Jumala sõnul, kui keegi teenib, siis teenigu nagu selle jõuga, mille Jumal annab, nõnda et Jumal saaks kõigiti austust Jeesuse Kristuse kaudu, kelle päralt on kirkus ja võimus igavesest ajast igavesti!“

Niisiis kõike, mida me oma elus kõneleme või teeme, tehkem Jumala antud jõuga ja tema nimel! Meile on selleks eeskujuks Piibel ja suured eelkäijad nagu Hans Wühner ja tema järeltulijad. Meil on toeks Kristuse kogudus.

Ja kõike seda me teeme ju ainult selleks, et Jumal saaks võimalikult hästi austatud tema Poja Jeesuse Kristuse, meie Issanda kaudu!

Aamen.